Aan de raad van Rotterdam, de commissie Leefomgeving en Economie
Van Extinction Rebellion Rotterdam

Rotterdam, 2 november 2026

Goedemiddag,

Vandaag spreken we in over het geldstelsel. Over de geldgestuurde- en de waardegestuurde samenleving: als de samenleving iets heel belangrijk vindt en er tijd aan wil besteden, is er altijd geld voor. (MMT de Modern Monetary Theory).

2 weken geleden ging het over “Gratis OV” is er geld voor of niet? Dat heeft alles te maken met kennis van het geldstelsel.
Prof. Stephanie Kelton laat zien hoe het geldstelsel werkt en hoe bezuinigingen en de politiek zich er toe verhouden.

Maar eerst **de mythe van het compromis**:
Kun je overal over polderen? Ook als dat betekent dat het probleem half opgelost wordt: U zegt allemaal: nee!

Een beetje minder pfas. Een beetje minder ziek worden van drinkwater, van de lucht die we inademen, pesticiden op onze groente. U zegt allemaal: kan niet!

In plaats van maximaal 1,5 graad, de aarde 3 graad laten opwarmen. Gevolg: meer dan 1 miljard klimaatvluchtelingen, Hongersnood, Oorlog. U zegt allemaal: kan niet!

2 raketten wel, 1 niet neerhalen. Dat betekent 2 flatgebouwen verwoest en 36 doden per dag. U zegt allemaal: kan niet!

Net geen genoeg geld hebben om de oorlog te kunnen winnen. U zegt allemaal: kan niet!

Tijdens Covid was er ineens geld genoeg in heel Europa om bedrijven te steunen en de samenleving te stutten. U zegt allemaal: kan WEL!

Dat is een mooi bruggetje naar **de mythe van de bezuiniging**.

Bezuinigen is nodig als het niet anders kan Maar wat nou als blijkt dat het ook anders kan. Dat die noodzaak er niet is, maar louter berust op een afspraak die we met elkaar hebben gemaakt!

We leggen het uit in het document dat we u eerder hebben gestuurd Het Besluitvormingsproces en Toetsingskader Besluitvorming Mensenrechten en Klimaat ”

Stephanie Kelton, professor aan de Stony Brook University New York, maakt 6 aannames bespreekbaar, die in de politiek en economie, algemeen aanvaard worden, maar niet overeen komen de werkelijkheid.
Zij laat het verband zien tussen geldschepping en democratie en de inrichting van de samenleving.
Zij geeft aan dat het politieke debat dient te gaan over sociaal- maatschappelijke

-ecologische waarden, over inhoud en kwaliteit en niet over geld.
Dat het bedrijfsleven en geld niet leidend zijn, maar slechts middel, het algemeen belang, de planeet en de mens dienende.
Dat we geen geld moeten tellen en dan kijken wat met dat geld kunnen doen, maar andersom, dat we kijken wat er moet gebeuren en daar dan geld voor vrij maken.

Wie zijn die overheden die die aannames gebruiken?
In de VS is dat de federale overheid, in Europa het bestuur van de Europese Unie. In Nederland alle politici en economen die besluiten nemen en overheden adviseren, u ook, uitzonderingen daargelaten.

De belangrijkste **aanname** is dat een overheid als een huishouden met haar budget om dient te gaan. Dat betekent, dat de politiek in principe werkt met een beperkte hoeveelheid geld (de opgehaalde hoeveelheid belastinggeld), en dat meer geld uitgeven niet mag. Ofwel dat er binnen de begroting gewerkt dient te worden.
De **werkelijkheid** volgens Prof. Kelton is, dat er voor Europa, altijd genoeg geld is om alle rekeningen in euro te betalen. Een euro, die door de EU zelf wordt aangemaakt.

Er is dus altijd genoeg geld voor bijvoorbeeld
gezondheid,
armoedebestrijding,
klimaatmaatregelen waaronder de jaarlijkse 300 miljard die voor het nemen van klimaatmaatregelen van de rijke naar de arme landen dient te gaan,
versterking van de biodiversiteit
een circulaire economie, zonder vervuiling, binnen planetaire grenzen,
brede welvaart,
ontwikkelingshulp
menselijkheid en mensenrechten
financiering van economische krimp,
een basisinkomen
Gratis OV voor een bredere groep ouderen, scholieren, studenten
Ook voor brede welvaart

Daar is een bepaalde hoeveelheid geld voor nodig. Dat haal je op met belastingheffing. Lukt dat niet, kun je geld bijlenen of bijdraaien. Als je dan afspreekt dat we dat niet doen, en we toch binnen een te krappe begroting moeten werken, creëer je grote maatschappelijke spanningen. Je zet zo de samenleving onder druk. Dat betekent dan geen brede welvaart. Wel meer geld voor bijvoorbeeld defensie betekent dan, minder uitgaven aan zorg, onderwijs, OV etc. MMT biedt begrotingsruimte voor zowel defensie als brede welvaart. Voor zowel infrastructuur als gratis OV.

Geld is dus niet het probleem, het is een deel van de oplossing, om de vele crises op te lossen. En daar is geen wetswijziging voor nodig is, alleen politieke wil.

Hartelijk dank voor uw luisterend oor
Extinction Rebellion, Rene Visser

Onder aan dit stuk treft u onze verzoeken aan het gemeentebestuur en een voorzet voor raadsvragen

**Extinction Rebellion demonstreert binnen het kader van de wet en doet dat**

**vreedzaam**

Extinction Rebellion, staat niet alleen voor gratis OV, maar onder meer ook voor zorg, onderwijs, biodiversiteit, het beperken van de opwarming van de aarde tot max 1,5 graad, , het afschaffen van fossiele subsidies, mensenrechten, schoon drinkwater, een schone bodem en schone lucht. Voor een leefbare duurzame wereld voor de huidige en komende generaties.

**Wat eisen we?** Ik denk dat iedereen hier in de zaal hier wel achter kan staan. (welkom bij Extinction Rebellion)

0. **klimaatrechtvaardigheid voor iedereen**
We eisen een rechtvaardige transitie die de behoeften en stemmen van degenen die het meest getroffen worden door de klimaatcrisis centraal stelt en degenen die het meest verantwoordelijk zijn voor ecologische verwoesting ter verantwoording roept.

1. **wees eerlijk**
Wees eerlijk over de klimaatcrisis en de ecologische ramp die ons voortbestaan bedreigen. Maak mensen bewust van de noodzaak voor grootschalige verandering.

2. **doe wat nodig is**
Doe wat nodig is om biodiversiteitsverlies te stoppen en verminder de uitstoot van broeikasgassen per direct naar netto nul. Doe dit op een rechtvaardige manier.

3. **laat burgers beslissen**
Laat burgers beslissen over een rechtvaardige transitie door het oprichten van een burgerberaad dat een leidende rol speelt in de besluitvorming.

# Bijlage

**Verzoeken**
1 Wij verzoeken kennis op te doen. Het filmpje met Stephanie Kelton te bekijken en een publieke technische sessie te organiseren, waarin de raad wordt geïnformeerd over de werking van het geldstelsel en MMT, waarin deskundigen met elkaar argumenten kunnen uitwisselen.
2 MMT mee te nemen in dialoog met uw partijbestuurders, de leden, de Rotterdammers, de media, net zo lang tot er een breed begrip ontstaat over de werking van het geldstelsel.
3 MMT alvast mee te nemen in een schaduwbesluitvormingsproces.

**Wat zouden goede raadsvragen kunnen zijn? Wat gedachten.**
1 Kan het college de conclusie bevestigen dat er altijd genoeg geld is om alle rekeningen in euro te betalen voor uitvoering van Europees beleid in de valuta die door de EU zelf wordt aangemaakt.
2 Kan het college de conclusie bevestigen, dat de bewering dat de overheid, in de VS de federale overheid, in Europa het bestuur van de Europese Unie, de Europese Raad en Commissie, als een huishouden met haar budget dient om te gaan een aanname is die niet overeen komt met de werkelijkheid.
3 Kan het college de conclusie bevestigen, dat werken binnen de begroting, berust op afspraken die daar over gemaakt zijn en dat die afspraken ook weer aangepast kunnen worden.
4 Kunnen politici goede bestuurlijke keuzes maken zonder kennis van de werking van het geldstelsel?

5 Kunnen politici goede bestuurlijke keuzes maken zonder die kennis? Wij denken van niet!
6 Zouden burgers anders stemmen met voldoende kennis over de werking van het geldstelsel? Wij denken van wel.
7 Wij denken dat het ontbreken van die kennis, grote maatschappelijke veranderingen die nodig zijn in deze tijd, blokkeert.

**Een vraag aan de politieke partijen**
1 Het zijn grosso modo dezelfde politieke partijen in gemeente, provincie, rijk en europa die het beleid bepalen. Is uw partij bereid om het onderwerp MMT intern te bespreken ook in dialoog met de achterban. In elke gemeenteraad een technische sessie over MMT te organiseren, waarbij alle richtingen, voor en nadelen, over het denken over de werking van het geldstelsel aan bod komen, waar men met elkaar de dialoog kan aangaan en argumenten kunnen uitwisselen. **Niet alleen in Rotterdam, maar in alle gemeenten van Nederland.**

**Hoe kun je voortschrijdend inzicht verder brengen?**
Kennis breng je bij met een technische sessie waarbij alle richtingen over het denken over de werking van het geldstelsel aan bod komen, waar men met elkaar de dialoog kan aangaan en argumenten kunnen uitwisselen. **Niet alleen in Rotterdam, maar in alle gemeenten van Nederland.** Waar bijvoorbeeld ook de media voor zou kunnen worden uitgenodigd, en burgers kunnen inspreken.

**Toelichting en voorbeelden**

Veel vragen over MMT worden al beantwoord in het interview van Robbert Bodegraven Met Stephanie Kelton. Robbert Bodegraven is directeur van het Humanistisch Verbond en voormalig directeur van Wetenschappelijk Bureau GroenLinks thans WIS
**Wetenschappelijk bureau voor Solidariteit**
https://www.wisolidariteit.nl/interview/het-geld-kan-niet-op

**De Groene Amsterdammer**. 25 nov 2020 Een interview van Jaap Tielbeke en Stephanie Kelton
https://www.groene.nl/artikel/vergeet-onze-schulden?utm_source=De+Groene+Amsterdammer&utm_campaign=fcdedf0705-Dagelijks-2020-11-27&utm_medium=email&utm_term=0_853cea572a-fcdedf0705-70980333

**Wat zegt de wet over ondersteuning door de ECB van het beleid van de Europese Unie?**
**Art 127 van het Verdrag Betreffende de Werking van de Europese Unie**
*bepaalt: "onverminderd het doel van prijsstabiliteit, ondersteunt de ECB het algemene economische beleid in de Unie ten einde bij te dragen aan de verwezenlijking van de in artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, Maastricht 7 feb 1992, omschreven doelstellingen van de Unie.*
Binnen de huidige afspraken in het systeem kunnen in tijden van crisis, begrotingstekort en staatsschuld oplopen. We zitten o.a. ook in een klimaatcrisis. Als dat politiek wordt aanvaard is er ook ruimte binnen het verdrag van Maastricht. Je zou het interpretatie of politieke wil kunnen noemen.
**Artikel 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie , Maastricht 7 feb 1992**
*Omschrijft de doelstellingen van de Unie. Zij variëren van volledige werkgelegenheid,*

Het geeft de politiek en de ondersteuning door de Europese Centrale Bank (ECB) een oneindig aantal mogelijke doelstellingen.
De inrichting van het geldstelsel, de rol van geld, marktwerking, verdienmodellen, geldgebrek voor het nemen van voldoende klimaatmaatregelen, noodzakelijke bezuinigingen, het zijn allemaal menselijke bedenksels, constructen en kunnen dus ook door mensen worden aangepast.

**Een aantal begrippen**
**Geldcreatie** Creatie van geld vindt plaats door banken, met een druk op de knop, in de vorm van een lening. De ECB (Europese Centrale Bank) kan in opdracht van de politiek ook geld aanmaken, niet in de vorm van een lening, maar op basis van beleid. Een tussenvorm kan ook. Het zijn de voorwaarden die aan de lening worden verbonden, die maken dat de lening meer op een gift lijkt dan dan het een lening is. Zie het voorbeeld Griekenland.
Voor het bedrijfsleven creëren banken geld onder voorwaarden, in de vorm van schuld, met rente. Zij calculeren risico in. Geen geld wordt aangemaakt voor innovatieve producten met onvoldoende concurrentiekracht. Zo is zonne- en windenergie lang op afstand gebleven en is de duurzaamste auto ter wereld, de Lightyear , een Nederlands ontwerp (TU Eindhoven, de techniek is er nog en een ambulance is onlangs gepresenteerd), niet goed van de grond gekomen. Achteraf (het was niet moeilijk om dat te voorzien) leverde het enorme schade op voor de economie. We hebben nu te maken met een grote energiecrisis, veel onnodige vervuiling en een Europese autoindustrie die 20 jaar achter loopt. Het is dan de taak van de overheid om die gaten op te vullen. MMT kijkt verder dan de markt, de begroting, verdienmodellen en concurrentiekracht.

Is er **genoeg geld in omloop**, maar is er nog geen sprake van brede welvaart, dan hebben we niet meer geld nodig, maar een andere verdeling. Dat doen we met belastingheffing.

**Hoeveel geld is er nodig**? Waar ligt de grens van geldschepping? Dat is zoveel geld, zodat alle mensen hun huur en boodschappen kunnen betalen, een keer uit eten kunnen. Je zou kunnen zeggen, dat kunnen doen wat binnen brede welvaart past en algemeen is aanvaard.

Als al het geld **schuldgeld** is (nu is dat ongeveer 95%) en alles wordt **afgelost**, is er geen geld meer in omloop. Niemand kan meer boodschappen doen of de huur betalen.

**Lokaal geld**, bijvoorbeeld complementaire munten (denk aan de WIR, de tweede munt in Zwitserland) stimuleert de lokale economie. De Zwitserse overheid doet mee. In Sardinië doet de lokale overheid mee in de Sardex. Als de overheid meedoet wordt het een succes omdat dan geld goed kan circuleren.

Waar de huidige uitleg van het geldstelsel vooral dienstbaar is aan de economie, al tientallen jaren ten koste van mens en planeet en alle andere uitleg negeert, is **MMT** open en laat het zien dat geld ook **dienstbaar kan zijn aan mens en planeet** en een economie binnen planetaire grenzen.
Het geldstelsel is een menselijk ontwerp, met een ingebouwde noodzaak voor economische groei.

**De rol van geld**



Waar het over klimaat gaat (het kan ook over zorg gaan of onderwijs of een ander onderwerp), hoef je het eigenlijk niet over geld te hebben omdat geld het probleem niet is.

Toch besteden we er enige aandacht aan omdat:

1) Beleid voor o.a. klimaatmaatregelen om “financiële redenen” soms moeizaam of niet tot stand komt. Denk maar aan de jaarlijkse 100-300 miljard die nodig is ter ondersteuning van ontwikkelingslanden bij het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering.
2) Als in de politiek wordt aangegeven dat er bezuinigd dient te worden, wordt aangegeven dat er geen geld is, dat er binnen de begroting gewerkt dient te worden. Men vergeet er bij te vermelden, dat de handelswijze is gebaseerd op onderlinge afspraken en dat dat heel anders ligt als die afspraken worden aangepast. Bedenk daarbij wat Stephanie Kelton daarover zegt.
3) Zolang er winst gemaakt kan worden met fossiel, blijft er geïnvesteerd worden in fossiel. Aan een overgang naar biologisch-dynamische landbouw, herstel van regenwoud, investeren in het voorkomen van vervuiling en opwarming van de aarde valt niets te verdienen, dat kost geld, maar uitstel kost nog veel meer geld.
   Bedrijven kijken veelal naar het belang van de aandeelhouder. Winstmaximalisatie is het doel.
   Alleen overheden kunnen sturen op afbouw van fossiel, aanpassing van verdienmodellen door het algemeen belang voorop te stellen. Het zijn politieke keuzes.
4) Omdat er 45 miljard per jaar aan voordeeltjes vanuit de staat naar de fossiele industrie gaat. (de kwartaalwinst van Shell bedroeg 17,5 miljard dollar).

Het functioneren van het geldstelsel is een van de onderwerpen die niet of nauwelijks bespreekbaar zijn in de politiek en waar burgers nauwelijks over geïnformeerd worden. Geld als leidraad wakkert hebzucht aan. Dat is een groot gevaar voor de democratie en de rechtsstaat, veroorzaakt leed tot aan ziekte, dood en verderf en mogelijk tot de vernietiging van onze planeet aan toe.

**3 voorbeelden**

**1 Griekenland failliet.**

Griekenland was een aantal jaren geleden nagenoeg failliet. Het kreeg een financiële injectie van Europa. De ECB gaf leningen onder speciale voorwaarden. Waaronder een zeer laag rentepercentage en een lange afbetalingstermijn, circa 80 jaar, te beginnen met afbetalen na x jaar.
Wat ik hiermee wil aangeven is dat je leningen kunt verstrekken onder dusdanige voorwaarden, dat er eigenlijk geen sprake is van een lening maar van een gift, het



aanzetten van de geldpers. Dat past niet in het neoliberale narratief, dus noemen we het een lening en geven we het schijn-rentepercentages en -aflossingscriteria mee.

**2 De financiering van de Europese defensie.**

Radio NOS journaal 14 mrt 25 Astrid Kerssenboom, 7.30 – 7.45 uur.
De voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen stelt voor met 800 miljard de Europese defensie op te tuigen en Europa te herbewapenen.
Er wordt voorgesteld om het bedrag met eurobonds te financieren. Alle landen lenen een bedrag, zgn. eurobonds bij de Europese Centrale Bank (ECB), gezamenlijk 800 miljard. In de vorm van schuld dus. Afhankelijk van de voorwaarden krijgt dat ook hier meer of minder het karakter van geldschepping in de vorm van beleid naarmate de

terugbetalingstermijn wordt opgerekt en / of rentetarieven onder het inflatiecijfer liggen (dan verdwijnt de schuld



min of meer automatisch in de tijd). De afspraak voor de maximale hoogte van de staatsschuld, het schuldenplafond, wordt hier voor sommige landen opgerekt.
Dan zijn er zeer waarschijnlijk ook allerlei projecten die het daglicht niet zien en waar ook geld voor nodig is. De ruimtewapenwedloop bijvoorbeeld. Ik denk dat je dat niet keurig in een begroting terug ziet.

Dan is er een deel van de wereldeconomie die gesteund wordt door de staat. Bijvoorbeeld in China. Bedrijven krijgen staatssteun om zich te kunnen ontwikkelen, dan wel om prijzen laag te kunnen houden in concurreren met bijvoorbeeld Europese bedrijven. Dit om marktaandeel te veroveren buiten China. Er is er sprake van een ongelijk speelveld.

**3 Europe's Clean Industrial Deal**
Wopke Hoekstra, de European Commission, Europe's Clean Industrial Deal
Voor de transitie naar een duurzaam  bedrijfsleven wordt een fonds ingericht met 100 miljard euro. Bedoeld als stimulering in de vorm van co-financiering, dus ook het bedrijfsleven dient goede wil te tonen en te investeren. De voorwaarden waaronder lijken nog niet bekend gemaakt. Het gaat ook hier om ondersteuning van Europees beleid door de ECB.

**Algemeen**
Voor militaire actie, economische hulpverlening, gezondheid etc. kan een extra hoeveelheid geld worden gecreëerd. Die komt dan bovenop de hoeveelheid geld die al in omloop is. Anders dan met financiering van nationaal beleid, daar waar het bv gaat om onderwijs of zorg te financieren, en waarvoor is afgesproken binnen de begroting en afgesproken maximale staatsschuld te blijven, zien we dat hier, dat de begrotingsregels worden opgerekt voor de hoeveelheid schuld die landen mogen hebben. Frankrijk zit bijvoorbeeld al over die grens heen en gaat er nog veel verder overheen. Je kunt zeggen dat begrotingsregels naar believen worden toegepast. Wel voor oorlog, Corona, niet voor klimaatmaatregelen, bouw van energizers die overtollige wind- en zonne-energie omzetten in waterstof, niet om de boeren te helpen om hun verdienmodel rond te krijgen, niet om de economie binnen planetaire grenzen te organiseren, niet voor mensenrechten, ontwikkelingshulp etc. Het is een beetje zwart-wit, maar als je door deze lens kijkt geeft het wel inzicht.
Of je nou geld in de vorm van schuld of in de vorm van beleid creëert, met beide zet je de geldpers aan en breng je meer om in omloop. Het verschil is dat landen in het geval van geldcreatie in de vorm van schuld, ook schulden terug moeten betalen, dat doen uit belastingopbrengsten en dat dat niet hoeft in het geval van geldcreatie in de vorm van beleid. Zolang de geldhoeveelheid in omloop niet te hoog is maakt dat niet uit.
De hoeveelheid geld in omloop kun je sturen met aanmaak van geld en door geld uit de omloop te halen. Dat laatste gebeurt met
- aflossen van schulden,
- met belastingheffing als je die hoeveelheid geld niet gebruikt om opnieuw in omloop te brengen, maar uit de omloop haalt, dit is niet gebruikelijk, maar wel een goede mogelijkheid,
- met inflatie, de centrale bank streeft naar 2% inflatie per jaar, wat inhoudt dat 2% van de waarde van het geld jaarlijks verdampt.
Spaargeld doet even niet mee. Wat ook betekent dat spaargeld geen invloed heeft op inflatie zolang het niet wordt gebruikt.

Als je naar inflatie (geldontwaarding) kijkt dan is het algemene beeld dat inflatie ontstaat als de geldhoeveelheid in omloop te hoog wordt. Een mandje met producten als



boodschappen, huur etc, wordt dan duurder. Daar kijken overheden, centrale banken, banken niet naar met het aanmaken van geld. Correctie vindt achteraf plaats in de vorm van verhoging of verlaging van de rente. Geld duurder maken remt de investeringen af zo is de redenering.
MMT doet dat wel. De redenering is dat er geen geld hoeft te worden gecreëerd als er geen mensen zijn om het beleid uit te voeren. Dat is het geval bij bijvoorbeeld volledige werkgelegenheid.

Dat een hoge staatsschuld de inflatie aanwakkert is een gangbare gedacht. Echter twijfelachtig als je beseft dat de torenhoge Amerikaanse staatsschuld daar geen invloed op lijkt te hebben. Aflossing van een groot deel van de staatsschuld ook niet. In Japan hebben we dat gezien.
Een andere gangbare gedachte is dat extra overheidsuitgaven waarbij de staatsschuld wordt opgehoogd de inflatie zou aanwakkeren. Ook daar zien we weinig van terug. Ondanks dat de regeringspartijen als VVD tegen verhoging van de staatsschuld in minder goede economische tijden is, deed Nederland dat ook, om de economische gevolgen te dempen. Er werd even leentjebuur gespeeld bij MMT maar zonder dat te benoemen. De media gaan doorgaans mee met het overheidsbeleid van de dag en stellen zich niet kritisch op in de zin van dat zij ook met een MMT bril besluitvorming bekijkt.

Volgens MMT hoeft de overheid helemaal geen schuld aan te gaan. Geld lenen op de markt tegen vergoeding van een aantrekkelijke rente, is een douceurtje naar kapitaal.

Met MMT kennis gaan veel mensen anders aankijken tegen het werken binnen de begroting, bezuinigen bijvoorbeeld op jeugdzorg, in het gevangeniswezen, stoppen van ontwikkelingshulp, eigen risico in de zorg, etc. etc. Wordt men zich er meer van bewust dat het politieke keuzes zijn.
Hier ligt ook het verband met het besluitvormingsproces, het toetsingskader, waarin gewezen wordt op de procesgang rondom besluitvorming waar MMT niet in wordt meegenomen.

**Links**
Wim Boonstra, destijds in 2019 RABO topman uit kritiek op MMT en houdt tegelijkertijd ook een pleidooi.

Jason Hickel klimaatsocialisme, kapitalisme is niet democratisch
Daar kunnen we bij bedenken dat productie in het bedrijfsleven, het geldstelsel, landbouw, energie, reclame etc. dat ook niet zijn. Een kritische kanttekening bij onze democratie.

Afspraken rond begrotingsdicipline
De staatschuld zou ten hoogste 60% van het bruto binnenlands product mogen zijn.

Met het Stabiliteitspact spraken de eurolanden af dat het begrotingstekort nooit verder mocht oplopen dan 3 procent van het bruto binnenlands product (bbp), in combinatie met een maximale staatsschuld van 60 procent van het bbp

Verdrag van Maastricht en Financiële Crisis art 109H en verder
Uitzonderingen op de Regels
In tijden van crisis kunnen EU-landen tijdelijk afwijken van de strikte regels die zijn

vastgelegd in het Verdrag van Maastricht. Dit biedt landen de mogelijkheid om hun begrotingstekort en staatsschuld te verhogen.



Een klimaatcrisis is ook een crisis. Daar ligt dan ook ruimte om de crisis te financieren. Ook monetair.